

Byggingarfulltrúi Reykjavíkur
Borgartún 12-14
105 Reykjavík

Reykjavík, 23. okt. 2026

Efni: Áframhaldandi notkun húsnæðis Stuðla að Fossaleyni 17.

Umboðsmaður barna vísar til svarbréfs skrifstofu skipulags- og byggingarmála Reykjavíkurborgar, dags. 11. september 2026, vegna fyrirspurnar embættisins um lagagrundvöll áframhaldandi notkunar húsnæðis Stuðla að Fossaleyni 17, brunavarnir og þær bráðabirgðaráðstafanir sem gripið hefur verið til.

Umboðsmaður barna þakkar fyrir þær upplýsingar sem fram koma í svarinu en telur tilefni til að gera athugasemdir við nokkur atriði.

Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga um mannvirki nr. 160/2010 er óheimilt að taka mannvirki í notkun nema það uppfylli öryggis- og hollustukröfur og útgefandi byggingarleyfis hafi gefið út vottorð um öryggisúttekt. Að mati umboðsmanns barna er alvarlegt að hluti viðbyggingarinnar við Stuðla hafi verið tekinn aftur í notkun í apríl 2025 án þess að vottorð um öryggisúttekt hafi verið gefið út. Þá er sérstaklega alvarlegt að húsnæðið hafi enn ekki hlotið vottorð um öryggisúttekt. Við öryggisúttekt 31. mars og endurtekna úttekt 30. apríl 2026 komu fram athugasemdir varðandi brunahólfandi innihurðir sem uppfylla ekki kröfur samþykktra hönnunargagna og vottorð um öryggisúttekt hefur þess vegna ekki enn verið gefið út. Þrátt fyrir það hefur byggingarfulltrúi heimilað áframhaldandi notkun húsnæðisins að svo stöddu, með því skilyrði að tiltekinnar bráðabirgðaráðstafanir tækju þegar gildi. Frestur til úrbóta hefur síðan verið veittur til 1. desember 2026.

Í svarinu kemur fram að byggingarfulltrúi hafi heimilað áframhaldandi notkun húsnæðis Stuðla m.a. með vísan til 2. mgr. 3.8.3. gr. byggingarreglugerðar nr. 112/2012 og meðalhófsreglu 12. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993. Fyrirnefnda ákvæðið heimilar leyfisveitanda að krefjast bráðabirgðaráðstafana sé öryggismálum áfátt. Í þessu sambandi vaknar það lagalega álitafni hvernig það samræmist 35. gr. laga um mannvirki að heimila áframhaldandi notkun húsnæðis án þess að vottorð um öryggisúttekt hafi verið gefið út.

Í 3. mgr. 55. gr. laga um mannvirki er jafnframt mælt fyrir um skyldu til að fyrirskipa lokun ef öryggi mannvirkis reynist ábótavant við öryggis- eða lokaúttekt. Byggingarfulltrúi hefur talið að ekki sé um bráða hættu að ræða og að öryggisfrávikin í húsnæði Stuðla séu ekki þess eðlis

að rétt sé að fyrirskipa lokun samkvæmt ákvæðinu. Í ákvæðinu er hins vegar ekki gerð sérstök krafa um að bráð hætta sé fyrir hendi, heldur er þar miðað við hvort öryggi mannvirkis reynist ábótavant.

Fram kemur að ákvörðun um áframhaldandi notkun húsnæðisins byggist á áhættumati og tilteknum bráðabirgðaráðstöfunum. Umboðsmaður barna leggur áherslu á að mat á því hvort slíkar ráðstafanir séu fullnægjandi til að tryggja öryggi barnanna byggist á traustum forsendum og að ráðstöfununum sé fylgt í framkvæmd. Afleiðingar lokunar og skortur á öðrum vistunarúrræðum geta ekki komið í stað slíks mats.

Við mat á brunahættu verður jafnframt að hafa í huga að ítrekað hefur verið kveiktur eldur í húsnæði Stuðla. Sem dæmi má nefna að afar alvarlegur eldsvoði varð þar í október 2024 og í ágúst 2026 var kveikt í dýnu í herbergi barns á neyðarvistun. Þá hefur komið fram að erfitt geti reynst að koma í veg fyrir að kveikjarar berist inn á meðferðarheimilið. Þetta undirstrikar mikilvægi þess að brunavarnir og þær bráðabirgðaráðstafanir sem gripið hefur verið til taki mið af þeirri áhættu sem fylgir starfseminni.

Í rökstuðningi byggingarfulltrúa er m.a. vísað til þess að lokun húsnæðisins myndi leiða til þess að börn yrðu send heim eða að nauðsynlegt yrði, í einhverjum tilvikum, að vista þau í fangelsi fyrir fullorðna. Ávallt þarf að liggja fyrir viðbragðsáætlun sem tryggir börnunum örugga og viðeigandi vistun ef nauðsynlegt reynist að loka húsnæðinu vegna öryggisbrests. Skortur á öðrum vistunarúrræðum getur ekki réttlætt að vikið sé frá lögbundnum öryggiskröfum. Þá hefur það verið yfirlýst stefna stjórnvalda að börn séu ekki vistuð í fangaklefum, óháð því hvaða ástæður liggja að baki frelsissviptingu. Jafnframt gilda ríkar kröfur um frelsissviptingu barna samkvæmt 37. gr. Barnasáttmálans, sbr. lög nr. 19/2013.

Umboðsmaður barna vekur jafnframt athygli á því að þótt áframhaldandi notkun húsnæðisins hafi verið heimiluð á grundvelli tiltekinna bráðabirgðaráðstafana kemur ekki skýrt fram í svarbréfinu hvernig eftirliti með framkvæmd þeirra hefur verið háttað. Þetta á sérstaklega við um kröfur um aukna mönnun, þjálfun starfsfólks og rýmingaræfingar.

Slík eftirfylgni skiptir verulegu máli þar sem börn sem vistuð eru á Stuðlum eru háð aðstoð starfsfólks við rýmingu. Mikilvægt er að tryggt sé að þeim ráðstöfunum sem ákvörðun um áframhaldandi notkun byggist á sé fylgt í framkvæmd allan þann tíma sem húsnæðið er notað án vottorðs um öryggisúttekt.

Umboðsmaður barna áréttar að öryggi barnanna verður ávallt að vera í fyrirrúmi.

Virðingarfyllst,

Salvör Nordal, umboðsmaður barna